

DANH TỪ (tiếp theo)

I – DANH TỪ CHUNG VÀ DANH TỪ RIÊNG

1. Dựa vào những kiến thức đã học ở bậc Tiểu học, hãy điền các danh từ ở câu sau vào bảng phân loại :

Vua nhớ công ơn tráng sĩ, phong là Phù Đổng Thiên Vương và lập đền thờ ngay ở làng Gióng, nay thuộc xã Phù Đổng, huyện Gia Lâm, Hà Nội.

(Theo Thánh Gióng)

BẢNG PHÂN LOẠI

Danh từ chung	<i>vua, ...</i>
Danh từ riêng	<i>Hà Nội, ...</i>

2. Nhận xét về cách viết các danh từ riêng trong câu trên.

3. Nhắc lại các quy tắc viết hoa đã học, cho ví dụ minh họa. Cụ thể :

- Quy tắc viết hoa tên người, tên địa lí Việt Nam ;
- Quy tắc viết hoa tên người, tên địa lí nước ngoài ;
- Quy tắc viết hoa tên các cơ quan, tổ chức, các danh hiệu, giải thưởng, huân chương, ...

Ghi nhớ

- **Danh từ chỉ sự vật** gồm danh từ chung và danh từ riêng. Danh từ chung là tên gọi một loại sự vật. Danh từ riêng là tên riêng của từng người, từng vật, từng địa phương, ...
- Khi viết danh từ riêng, ta phải viết hoa chữ cái đầu tiên của mỗi bộ phận tạo thành tên riêng đó. Cụ thể :
 - Đối với tên người, tên địa lí Việt Nam và tên người, tên địa lí nước ngoài phiên âm qua âm Hán Việt : viết hoa chữ cái đầu tiên của mỗi tiếng.
 - Đối với tên người, tên địa lí nước ngoài phiên âm trực tiếp (không qua âm Hán Việt) : viết hoa chữ cái đầu tiên của mỗi bộ phận tạo thành tên riêng đó ; nếu một bộ phận gồm nhiều tiếng thì giữa các tiếng cần có gạch nối.
- Tên riêng của các cơ quan, tổ chức, các giải thưởng, danh hiệu, huân chương, ... thường là một cụm từ. Chữ cái đầu của mỗi bộ phận tạo thành cụm từ này đều được viết hoa.

II – LUYỆN TẬP

1. Tìm danh từ chung và danh từ riêng trong câu sau :

Ngày xưa, / ở / miền / đất / Lạc Việt, / cứ / như / bây giờ / là / Bắc Bộ / nước / ta, / có / một / vị / thần / thuộc / nòi / rồng, / con trai / thần / Long Nữ, / tên / là / Lạc Long Quân.

(Con Rồng cháu Tiên)

2. Các từ được in đậm dưới đây có phải là danh từ riêng không? Vì sao?

a) **Chim, Mây, Nước và Hoa** đều cho rằng tiếng hát kì diệu của **Hoạ Mi** đã làm cho tất cả bừng tỉnh giấc.

(Võ Quảng)

b) Nàng Út bẽn lẽn dâng lên vua mâm bánh nhỏ.

(Nàng Út làm bánh ót)

c) [...] Khi ngựa thét ra lửa, lửa đã thiêu cháy một làng, cho nên làng đó về sau gọi là làng Cháy.

(Thánh Gióng)

3. Có bạn chép đoạn thơ sau đây của nhà thơ Tố Hữu mà quên viết hoa một số danh từ riêng. Em hãy viết lại các danh từ riêng ấy cho đúng.

Ai đi Nam Bộ

Tiền giang, hậu giang

Ai vô thành phố

Hồ Chí Minh

rực rỡ tên vàng.

Ai về thăm bưng biển đồng tháp

Việt Bắc miền Nam, mồ ma giặc pháp

Nơi chôn rau cắt rốn của ta !

Ai đi Nam – Ngãi, Bình – Phú, khánh hoà

Ai vô phan rang, phan thiết

Ai lên tây nguyên, công tum, đăc lăc

Khu Năm dăng đăc khúc ruột miền trung

Ai về với quê hương ta tha thiết

Sông hương, bến hải, cửa Tùng...

Ai vô đó với đồng bào, đồng chí

Nói với Nửa – Việt nam yêu quý

Rằng : nước ta là của chúng ta

Nước việt nam dân chủ cộng hoà !

4. Chính tả (nghe – viết) : Éch ngồi đáy giếng (cả bài).

ĐỌC THÊM

NHỮNG ĐIỀU LÍ THÚ VỀ TÊN NGƯỜI

Các dân tộc trên thế giới, thậm chí các vùng trong một nước có những tục lệ rất khác nhau trong việc đặt và sử dụng tên người.

Ở nhiều dân tộc, tên người gồm họ và tên. Ngoài họ, tên, một số dân tộc còn thêm tên đệm (người Việt), phụ danh (người Nga). Ví dụ : đọc tên một người Nga là Vích-to Xéc-ghê-ê-vích Rô-ma-nốp, ta biết anh ấy tên là Vích-to, bố là Xéc-gây, thuộc dòng họ Rô-ma-nốp.

Ngược lại, người một số dân tộc khác chỉ có tên, không có họ. Người Hà Nhì ở Lai Châu, Nghĩạ Lộ lấy tên cha làm họ cho con. Ở một số vùng thuộc tỉnh Hà Tây (nay là Hà Nội), người ta lấy tên đệm của cha làm họ cho con gái. Ví dụ : cha là Đỗ Minh Vượng, con gái là Minh Thị Phúc, còn con trai vẫn mang họ bố. Người một số nước Hồi giáo ghép cả tên cha, tên ông nội bên cạnh tên riêng thành một cái tên đầy đủ. Ví dụ : tên anh A-li có thể được ghép thêm tên cha là Nát-xe, tên ông nội là Mô-ha-mét thành A-li Nát-xe Mô-ha-mét.

Thời xưa, phụ nữ ở nhiều nước không có tên riêng. Ở một bộ lạc da đỏ châu Mĩ, những người chưa trả được nợ không được gọi bằng tên riêng và không được coi là một thành viên bình đẳng trong bộ lạc.

(Tổng hợp từ báo chí trong nước và nước ngoài)